

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 363/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Evou Hencovskou, advokátkou, Bajzova 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43 P 134/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 43 P 134/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom z 15. novembra 2019 domáha, aby okresný súd zveril jeho maloletú dcéru do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, a zmenil tak rozsudok okresného súdu č. k. 14 P 127/2018 z 5. marca 2019.

3. Dňa 21. februára 2020 podala matka maloletého dieťaťa vyjadrenie k návrhu sťažovateľa a 1. júna 2020 podal sťažovateľ vyjadrenie k podaniu matky. Následne kolízny opatrovník v správe zo šetrenia pomerov odporučil okresnému súdu nariadiť znalecké dokazovanie.

4. Pojednávanie nariadené na 5. október 2020 bolo odročené na základe žiadosti právnej zástupkyne matky z dôvodu jej dočasnej práceneschopnosti, o čom sa sťažovateľ dozvedel len krátko pred pojednávaním. Dňa 26. novembra 2020 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na účel nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z príslušného odboru s cieľom psychologického vyšetrenia maloletého dieťaťa.

5. Okresný súd uznesením z 2. februára 2021 nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil v konaní znalkyňu [REDAKOVANÉ] z odboru psychológie a z odvetvia klinickej psychológie detí a klinickej psychológie dospelých. Znalkyňa vypracovala 15. júna 2021 znalecký posudok č. 31/2021 a následne okresný súd 2. augusta 2021 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k znaleckému posudku.

6. Vyjadrenie k znaleckému posudku podal sťažovateľ 18. augusta 2021 a matka maloletej 27. augusta 2021.

7. Uznesením z 26. októbra 2021 okresný súd uložil rodičom a maloletej povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice po dobu 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti uznesenia.

8. Dňa 30. novembra 2021 podal sťažovateľ stanovisko k vyjadreniu matky maloletého dieťaťa k znaleckému posudku a 14. januára 2022 podala matka vyjadrenie k stanovisku sťažovateľa.

9. Následne bolo nariadené pojednávanie na 27. január 2022. Právna zástupkyňa matky 18. januára 2022 predložila podanie, ktorým žiadala okresný súd, aby pojednávanie odročil, keďže ešte nedošlo k realizácii výchovného opatrenia, ktoré bolo uložené uznesením z 26. októbra 2021, a zároveň navrhla, aby súd uznesením predĺžil dobu trvania výchovného opatrenia minimálne o tri mesiace a ideálne o 6 mesiacov.

10. Dňa 23. januára 2022 právna zástupkyňa matky svoje podanie doplnila o ďalší dôvod, pre ktorý žiada o odročenie pojednávania, a to kvôli karanténe, keďže v triede, ktorú maloletá navštevuje, mal byť žiak pozitívny na ochorenie COVID-19. Sťažovateľ pritom mal vedomosť o tom, že ani matka, ani dcéra neboli pozitívne na COVID-19. Okresný súd však pojednávanie odročil na nový termín 31. marec 2022.

11. Dňa 25. marca 2022 doručil sťažovateľ podanie k vyjadreniu matky k znaleckému posudku z 27. augusta 2021.

12. Okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 31. marec 2022 na základe žiadosti právnej zástupkyne matky, ktorá žiadosť o odročenie odôvodnila kolíziou s iným pojednávaním.

13. Vzhľadom na neprimerane dlhé obdobia nečinnosti súdu a opakované odročovania pojednávanií 28. marca 2022 sťažovateľ doručil súdu podanie, v ktorom namietal opätovné odročenie termínu pojednávania a poukázal na to, že sú dlhodobo porušované jeho rodičovské práva a je mu bránené v styku s dieťaťom. Okresný súd na podanie sťažovateľa nereagoval a pojednávanie napriek tomu odročil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

14. Sťažovateľ uvádza, že návrhom sa domáhal úpravy zverenia maloletej dcéry do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ide teda o bežnú prax všeobecných súdov a nemožno hovoriť o právnej alebo faktickej zložitosti veci, ktorá by odôvodňovala neprimeranú dĺžku konania.

15. Podľa názoru sťažovateľa obaja rodičia so súdom spolupracujú, majú právne zastúpenie, a preto ani správanie sa účastníkov v tomto prípade nedáva príčinu, v dôsledku ktorej by malo dochádzať k neúmernému predlžovaniu konania.

16. Uvedenú dĺžku trvania napadnutého konania a dlhé obdobia nečinnosti súdu tak nemožno podľa sťažovateľa v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami prípadu a je zřejmé, že k prietahom vo veci dochádza výlučne v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

17. Sťažovateľ nadobudol presvedčenie, že okresný súd nekoná v jeho právnej veci bezprietahovo, keďže už vyše dva a pol roka od začatia konania čaká na poskytnutie účinnej a efektívnej ochrany jeho rodičovských práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

19. Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

20. Ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Okresný súd postupoval v napadnutom konaní plynule, až v období po vypracovaní znaleckého posudku a nariadení výchovného opatrenia došlo opätovne k odročeniu nariadeného pojednávania, čo viedlo k stagnácii v procesnom postupe súdu. Konanie v právnej veci sťažovateľa nie je ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené.

21. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľa dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vo vzťahu k postupu okresného súdu, ktorý označil sťažovateľ ako porušovateľa, vnímajúc povahu a dĺžku samotného napadnutého konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľom označeným základným právom podľa ústavy a právom podľa dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavuje (ku dňu rozhodovania ústavného súdu) dva a pol roka, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia (ktorá sa predĺžila v dôsledku opakovaného odročenia nariadeného súdneho pojednávania) nie je neúnosná.

22. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že z jeho judikatúry vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08).

23. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 340/2013, III. ÚS 566/2014, IV. ÚS 201/2018, I. ÚS 115/2019, II. ÚS 234/2019).

24. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovел (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). K takémuto záveru dospel ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti.

25. Na základe uvedeného ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní do podania tejto ústavnej sťažnosti (14. apríla 2022, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní dospel k záveru, že tento postup síce nebol optimálny, avšak nesignalizuje nečinnosť či neefektívnu činnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

26. Na záver však ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľ sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu